

Het Franse platteland, leuker dan je denkt!

Kees van Scharenburg

Veel vogelaars kennen Frankrijk alleen van de geijkte gebieden als de Camarque of vanaf de wegen naar vogelrijke gebieden in Spanje. Toch loont het de moeite eens van de gebaande paden af te wijken, bijvoorbeeld van de snelweg Poitiers - Bordeaux. Als je dat doet ter hoogte van Niort beland je in het departement Deux-Sevres, een beetje achtergebleven agrarisch gebied. Het bestaat uit open tot besloten, licht glooiende landschappen. Het zuidelijk deel is open en bestaat uit grote vlakten met granen, maïs en zonnebloemen. Het noorden is meer besloten met meidoornhagen en houtwallen. Er is ook wat meer grasland. De gebieden worden doorsneden door met opgaand geboomte omzoomde rivieren en beken. Deux-Sèvres grenst in het westen aan het departement Charente-Maritime waarin de bekende havenstad La Rochelle (met een prachtig zeeaquarium) is gelegen. Niort is de hoofdstad van Deux-Sevres en het wemelt er van de Gierzwaluwen en natuurlijk zijn daarop jagende Boomvalken niet ver weg. Ten zuidoosten van Niort ligt het enige grote bos, het Forêt de Chizé. Dit is deels afgesloten, maar het opengestelde deel (pas op voor een loslopende Poema!) geeft een aardig beeld van wat het bos te bieden heeft. En dat is veel. Niet alleen komen er roofvogels voor als Slangenarend, Zwarte Wouw, Buizerd, Wespendif, Havik, Sperwer, Torenvalk en Boomvalk, het is ook zeer zangvogelrijk.

In de avond zijn Nachtzwaluw en Bosuil te horen. Ook de overige fauna is goed vertegenwoordigd met zoogdieren als Wild Zwijn, Ree, Boomarter, Das, Vos, Eekhoorn en leuke soorten als Relmuis en Eikelmuis. Verder zijn er grote aantallen Libellen, Krekels en Vlinders en je struikelt er bij wijze van spreken over de Vliegende Hert en Glimwormen.

De omgeving van het bos bestaat uit grootschalige akkergebieden waar flink wat Grauwe Kiekendieven, Zwarte Wouwen, Torenvalken en een enkele Blauwe Kiekendief en Slangenarend zich laten zien. De akkers worden verder bevolkt door Grielen, Kleine Trappen, Rode Patrijzen, Kwartels, Veldleeuweriken, Cirlgorzen, Putters, Groenlingen, Europese Kanaries en in wat mindere mate Kuifleeuweriken, Roodborstspuiten en Grauwe Gorzen. Merk op dat een aanzienlijk deel van deze soorten zaadeter is. Opvallend is het vrijwel ontbreken van Kieviten, Graspiepers en Gele Kwikstaarten. Het Biologisch station van Chizé, waar ik op bezoek was, doet ondermeer onderzoek naar de avifauna van het cultuurland. Grauwe Kiekendief, Kleine Trap en Griel staan daarbij centraal. Net als in Groningen hangt het reproductiesucces van de Grauwe Kiek in dit deel van Frankrijk in belangrijke mate af van nestbeschermingsactiviteiten. De Franse populatie bedraagt ongeveer 3000 broedparen; van 1000 paar wordt het nest beschermd. Een enorme prestatie, als je nagaat wat dat voor werk met zich meebrengt. Overigens, 1997 was een matig jaar voor de soort, omdat de Veldmuis, ook daar de belangrijkste voedselbron, een daljaar had.

De het cultuurland doorsnijdende beekdalen zijn juweeltjes, maar niet beschermd, omdat er volgens de Fransen genoeg van zijn. Overal zijn Groene Spechten, Wielewalen en Zomertortels aanwezig. Wat schaarser zijn Middelste Bonte Specht, Hop en IJsvogel. En natuurlijk zijn er Buizerds, Zwarte Wouwen, een enkele Wespendif, Havik, Sperwer, Toren- en Boomvalk. Kortom, het gaat om een voor Nederlandse begrippen rijk agrarisch cultuurland waar zelfs een groot deel van onze natuurgebieden maar schraal bij afsteekt. Die rijkdom hangt samen met de grote oppervlakte ruigten, bermen en extensief beheerde overhoeken. De akkers zelf worden intensief beheerd, maar doen door de grote oppervlakte extensief aan.

Het wat meer besloten noorden waar leuke middeleeuwse stadjes als Parthenay, Airvault en Thouars liggen, toont hetzelfde beeld. Wel heb ik er wat meer Grauwe Klauwieren gezien en 's nachts tussen het grielengeriep door de Dwergooruil gehoord.

In het westen liggen de 'Marais de Poitevin', een uitgestrekt poldergebied met moerassen waar de streek veel reclame voor maakt. Dat viel wat tegen, een groot deel van de polders wordt inmiddels intensief beheerd en waar dat niet geval is lijkt het wel op Giethoorn met de daarbij behorende drukte. Het water heeft er door de grote voedselrijkdom de kleur van erwtensoep. Je kunt er wel de Bruine Kiekendif scoren. Een veel leuker poldergebied ligt ten zuiden van het stadje Rochelle: de 'Marais de Brouage'. Het gebied is genoemd naar het vrijwel onbewoonde vestingstadje Brouage en ligt in de 'Charente-Maritime'. De polders zien eruit, zoals ik me voorstel dat de Nederlandse polders er eeuwen geleden bij lagen. Het gebied heeft een wijds karakter, is slecht ontsloten, zeer waterrijk en vrijwel onbewoond. De oppervlakte bedraagt ongeveer 7500 ha. De graslanden zijn zeer reliëfrijk en worden extensief beweid met vee. Bij het plaatsje Moëze ligt het enige (niet vrij toegankelijk) reservaat van 200 ha. Er is een open verbinding met de zee.

Een dagje rondkijken leverde de volgende aantallen roofvogels op: Slangenarend 2, Zwarte Wouw 82, Bruine Kiekendif 30, Blauwe Kiekendif 1, Grauwe Kiekendif 8, Buizerd 13, Wespendif 3, Sperwer 2. Verder tientallen Torenvalken, een Velduil en op een verlaten huis twee Steenuilen. De Zwarte Wouwen vlogen in groepjes en een aanzienlijk deel was juveniel. De Torenvalken bewoonden kasten die aan palen met ooievaarsnesten hingen, een leuke manier van samenwonen.

De rijkdom aan roofvogels en uilen doet vermoeden dat er nog veel meer vogels moeten zitten. Nou dat klopt. Naast de al genoemde Ooievaars vind je er dan ook Blauwe Reigers, Purpurreigers, Kleine Zilverreigers, Koereigers, veel steltlopers waaronder de Steltkluut, Zwarte Sterns, Blauwborsten, Waaiersaartrietzangers, Grauwe Klauwieren, Grauwe Gorzen etc. Bij het lopen moet je oppassen voor de door Bevrattten veroorzaakte valkuilen.

Ik hoop dat deze wat VVV-achtige beschrijving jullie een indruk geeft van wat er op het Franse platteland te zien is, en stimuleert om er zelf eens een kijkje te nemen.

Adres: Zonland 71, 9734 BM Groningen.